

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissie voor Defensie hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Defensie over de NAVO Defensie ministeriële van 16 en 17 oktober.

De voorzitter van de commissie,
Kahraman

De adjunct-griffier van de commissie,
Manten

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de Volt-fractie

II Antwoord / Reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brieven van de minister en hebben voor het moment geen aanvullende vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de stukken bijgaand dit schriftelijk overleg. Deze leden hebben naar aanleiding van de stukken nog enkele vragen.

Eastern sentry

Met interesse lazen de leden van de NSC-fractie over 'Eastern sentry'. Graag horen deze leden in hoeverre er al meer bekend is over deze missie, taak en het mandaat en welke Nederlandse bijdrage aan deze missie is voorzien.

Droneafweer

Enkele dagen geleden heeft de minister toegezegd om ontwikkelingen rond de ‘drone muur’ aan te jagen en dat terwijl eigenlijk nog niet helemaal duidelijk blijkt te zijn wat wij hieronder zouden moeten verstaan. De leden van de NSC-fractie vragen zich dan ook af of de minister op de NAVO ministeriële zal proberen om hier meer duidelijkheid over te verschaffen.

Bij de informele Europese Raad in Kopenhagen heeft Nederland een bijdrage aan de bescherming van het luchtruim geleverd. De leden van de NSC-fractie vroegen zich af of er verwacht wordt dat er in de toekomst vaker beroep zal worden gedaan op Nederlandse expertise op dit gebied van droneafweer en in hoeverre dit ten koste zou kunnen gaan van de bescherming van het Nederlandse luchtruim.

1,5 %-norm

In de stukken konden de leden van de NSC-fractie lezen dat de internationale discussie over de concrete invulling van de 1,5%-norm nog steeds behoorlijk open is. Graag horen deze leden hoe deze discussie op dit moment wordt gevoerd en vooral ook waarop Nederland in deze wil sturen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorliggende geannoteerde agenda. Zij hebben enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie onderstrepen het belang van het intensiveren van de defensieproductie en Europese samenwerking daarbij. Deze leden horen in dit verband graag op welke wijze de minister uitvoering gaat geven aan de motie Diederik van Dijk over in EU-verband inzetten op verdere standaardisatie van defensiematerieel, aansluitend bij de NAVO-normen (Kamerstuk 21 501-20 nr. 2290), ook tijdens de komende Raad.

De leden van de SGP-fractie hebben begrepen dat de overheid nog te vaak voor een dubbeltje op de eerste rang wil zitten en defensiematerieel, zoals antidrone systemen, buiten Nederland inkoopt, terwijl ook Nederlandse bedrijven dit zouden kunnen produceren. Is het de inzet van de minister om waar mogelijk in eigen land in te kopen om strategische productiecapaciteit op te bouwen? Deze leden horen ook graag hoe Nederland inzet op langdurige samenwerking met het bedrijfsleven, inclusief meerjarig budget, zodat bedrijven bij opschaling zekerheid hebben over de afname van producten.

De leden van de SGP-fractie constateren dat Nederland richting 2030 wat betreft de defensie-uitgaven niet verder komt dan ongeveer 2% van het bbp. Deze leden horen graag wat de minister een geloofwaardig pad acht om op 3,5% uit te komen. Hoe denken andere NAVO-bondgenoten hierover?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Volt-fractie

De leden van de Volt-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de NAVO Defensie ministeriële van aanstaande 16 en 17 oktober en hebben de volgende vragen en opmerkingen.

De recente schendingen van het NAVO-luchtruim baren de leden van de Volt-fractie grote zorgen. Zij zien deze schendingen als provocaties vanuit Rusland, die door middel van zogenoemde horizontale escalatie probeert de westerse steun aan Oekraïne te doen afbrokkelen. De leden van de Volt-fractie zien dit om die reden als aanmoediging om Oekraïne nog meer te steunen in de existentiële strijd die het voert tegen de koloniale overheersingsdrang vanuit het Kremlin. Zij vragen zich af of het kabinet dit ook zo ziet. Ook vragen zij zich af of de wens om de Russische bevroren tegoeden in te zetten ook in NAVO-verband besproken wordt en, zo ja, met welke inzet vanuit het kabinet. De leden van de Volt-fractie willen ook graag weten tot welke acties de afgelopen Artikel 4-procedures hebben geleid op het gebied van civiele gereedheid van Nederland. Houdt het kabinet er rekening mee dat, nu de Artikel 4-procedure tweemaal is ingeroepen, we dichterbij een potentiële Artikel 5-procedure zitten?

Daarnaast wordt er zowel vanuit de NAVO als de EU opgeroepen tot de opbouw van een zogenoemde “drone wall” aan de oostgrens van de NAVO om het NAVO-luchtruim te beschermen tegen toekomstige droneaanvallen. Er zijn recent echter internationaal vraagtekens gezet bij de haalbaarheid van dit conceptproject. De leden van de Volt-fractie willen graag weten wat het kabinet van plan is aan de “drone wall” bij te dragen, en hoe het kabinet ervoor wil zorgen dat deze zo spoedig mogelijk wordt gerealiseerd.

Bovendien zijn de leden van de Volt-fractie benieuwd naar de Nederlandse invulling van de nieuwe NAVO-norm zoals vastgelegd op 25 juni 2025 in de The Hague Summit Declaration. De leden van de Volt-fractie vragen zich in het bijzonder af hoe het kabinet de invulling van de 1,5%-norm voor zich ziet. Daarnaast is het al langer bekend dat Nederland onderdeel uitmaakt van de Drone Capability Coalition (DCC) en dat Nederland flink investeert in droneproductie voor Oekraïne. Maar recent werd het bekendgemaakt dat Defensie ook aan een plan werkt waarmee Oekraïense wapenproducenten op Nederlandse bodem wapens kunnen produceren. De leden van de Volt-fractie vragen zich af of er meer opties zijn om ook de productie van ander militair materieel dan drones te ondersteunen vanuit Nederland. Verkent het kabinet bijvoorbeeld ook de mogelijkheden om onderdelen voor de nieuwe Flamingo-raketten te produceren?

II Antwoord/ Reactie van de minister